ERDE JAAR. N°. 618. 1839. MAANDAG: 11 NOVEMBER.

DE AVONDBODE,

ABONNEMENT
AAN HET BUREAU VAN HET BLAD,
Warmoesstraat, N°. 208.
bij alle Boekhandelaars en Postkantoren van het Rijk.

Brieven, Gelden, enz., moeten *franco* worden ingezonden.

ALGEMEEN NIEUWSBLAD

PRIJZEN
VOOR 3 MAANDEN,

te *Amsterdam*........................ f 7.—
en *Buitensteden* franco.............. - 8.—

Advertentien.

ZEVEN REGELS of minder............... f 1.75.
Elken regel meer..................... - 25.
REGEL voor elke advertentie en herhaling.... - 85.

voor Staatkunde, Handel, Nijverheid, Landbouw, Kunsten en Wetenschappen.

Onze Toestand.

III.

Wij weten, dat het aan elk *geoorloofd* is, om zijne gedachten en gevoelens door de drukpers te openbaren. En, ofschoon onze Grondwet hierbij eene omschrijving voegt, die zou kunnen *schijnen* beperkend te zijn, — alleen, namelijk, « als een doelmatig middel, tot uitbreiding van *kennis* en voortgang van *verlichting*, » — willen wij gaarne aan die woorden den uitgebreidsten zin geven, en aannemen, dat ook het openbaren van dwaze en te eenemaal ongegronde « gedachten en gevoelens » als een *doelmatig middel*, tot uitbreiding van kennis, enz., kan te beschouwen zijn, in zooverre daardoor immers aan anderen wordt aanleiding gegeven, om juistere begrippen daartegenover te stellen, en alzoo de anders welligt verholen gebleven waarheid te doen in het licht komen.

Maar niet minder ontkennen wij in den volsten zin den opgeworpen stelregel, dat « op ieder burger van den Staat, maar bovenal op den dagbladschrijver, de *pligt* rust, om in moeijelijke oogenblikken onbewimpeld zijn gevoelen [gegrond of niet] te doen kennen. » In die algemeenheid voorgesteld, dunkt het ons veel te zwemen naar dat oud-Grieksche begrip, dat de burger des doods schuldig zou zijn, die zich niet aan de eene of andere staatspartij aansloot. Wel hoe! De bescheidenheid, waaruit een voorzigtig mistrouwen van het eigen oordeel in moeijelijke oogenblikken ontspruit, zou uit het getal der pligten verbannen zijn; het zou *niet* geoorloofd zijn een opgevat gevoelen voor zich te houden, ook dan niet, wanneer men alle gronden van wetenschap mist, waaruit het tot eene redelijke overtuiging zou kunnen geworden zijn! Men zou *verpligt* zijn eene meening, *telle quelle*, te uiten, zelfs dan, wanneer die een voorstel geldt, dat men zelf verklaart, « *onbegrijpelijk* » te zijn! Hoe is dan gebeurd, dat verscheidene leden der Staten-Generaal, die toch ambtshalve *geroepen* waren, om hun gevoelen te zeggen, in die moeijelijke oogenblikken, toen hun de twee bekende staatsvragen werden voorgelegd, betuigden, dat die hun niet genoegzaam duidelijk waren, om er zich over te verklaren? En wanneer dan zulk een « onbegrijpelijk » voorstel vergezeld gegaan is van *uitgebreide ophelderingen* en *toelichtende stukken*, welke 's lands Regering oorbaar heeft gedacht (immers voor alsnog) niet dan onder het zegel des geheims aan de daartoe bevoegde staatsvergadering mede te deelen, zou het iedereen geoorloofd, neen, het zou eens ieders *pligt* zijn, hetzij dan *zonder* of *met* kennis van die bescheiden, (welk laatste wij echter kwalijk mogelijk achten), daarover onbewimpeld zijn gevoelen door den druk te openbaren! De inspraak van *ons* pligtgevoel luidt anders. Maar *dit* gelooven wij, dat het een *pligt* kan zijn, van elk, die zijn Vaderland lief heeft, dat hij, zoo hij het vermag, een aldus geopenbaard *gevoelen*, wanneer het klaarblijkelijk tot misleiding der menigte strekt, *wederlegge*.

Wij, onzerzijds, hebben het voorstel van den minister van Financiën *in geenen deele* voor « *onbegrijpelijk* » gehouden. Integendeel hebben wij al aanstonds (zie *Avondbode* van 5 dezer,) onze overtuiging te kennen gegeven, « dat de zamenhang der omstandigheden, wat de inlandsche en overzeesche geldmiddelen betreft, *verre is van zich zoo ongunstig en schrikbarend te vertoonen*, als, ten gevolge van eene (toen reeds) raauwelijk voorgedragen opvatting, bij velen welligt gedacht was. » En nogtans hielden wij de ontwikkeling van die overtuiging nog terug, omdat het gewigt der zaak ons toescheen allezins *nadenken* te vereischen. *Onbegrijpelijks* zagen wij er niets in.

« Het is geene onbekende zaak, » sprak de minister, « *dat Indië tot verligting der staatsuitgaven mildelijk heeft bijgedragen, en verder kan blijven bijdragen*, door de vermeerderde hoeveelheid van producten, uit de aldaar ingevoerde orde van zaken ontstaan, en welke eenen gereeden aftrek aan de Nederlandsche markten vinden; doch *om die bijdragen te kunnen leveren*: moet het Departement van Koloniën *worden in staat gesteld, om aanzienlijke voorschotten terug te betalen, voor welke de producten verbonden zijn*, en waarvan het derhalve *de vrije beschikking niet heeft.* »

« *Die vrije beschikking te verkrijgen*, » zoo liet de minister daarop volgen, « en daardoor in de behoeftens van het Rijk te voorzien en de geldelijke aangelegenheden van het gemelde Departement te regelen, *is in het algemeen het doeleinde van dit ontwerp van wet.* »

Derhalve, riep daarop een dagblad uit, de O. I. producten zijn *verpand!* en de geldleening moet voornamelijk strekken om die weder in te lossen!

ligt begrijpelijk inderdaad. Maar, zoo raauwelijk daar neêr gesteld, als wij het daar lazen, uitnemend geschikt om tot angstige gissingen te nopen, waaruit al wederom andere dergelijke gissingen moesten ontstaan, en redeneringen, zoo bondig en juist, als maar iemand ze maken kan, die het weinige, dat hem bekend is, *uit het onbekende* wil toelichten. « De O. I. producten verpand! » zoo hoorde men sommigen naspreken. « En voor eene reeks van jaren misschien! »

Ook wij *weten* er niet meer van dan hetgeen door den minister aldus globaal is te kennen gegeven. Wij hebben geene inzage gehad van het ter Kamer ingekomen verzegelde pak, met die inlichtende bescheiden, waaruit zeide de minister, de bijzonderheden *voldoende* zouden blijken. Eerlang zal daarvan mogelijk geheel of ten deele ook openbare mededeeling kunnen gedaan worden; voor alsnog blijkt die onraadzaam geacht te zijn. Zoo veel is echter uit algemeene opmerkingen ligtelijk op te maken, dat de den leden der Kamer aanvertrouwde kennisgevingen veilig geacht kunnen worden van zeer *geruststellenden* en *bemoedigenden* aard te zijn.

En wanneer dan ook wij *gissingen* wilden wagen, zoo zouden wij daartoe liever den anderen weg inslaan, die, mits de gronden wel gelegd zijn, zelfs bij wiskunstige berekeningen tot onfaalbare uitkomsten leidt. Namelijk, in plaats van, als gezegd, in het onbekende om te tasten, om daaruit de verklaring van het bekende te zoeken, zouden wij *van* het bekende *tot* het onbekende trachten op te klimmen. Wel is waar, daartoe is eenig *nadenken* noodig, en indien men in het algemeen daarvan minder afkeerig ware, zouden ook vele andere oordeelvellingen juister zijn.

En wat is dan het *bekende*, althans voor elk, die met eenige bestendigheid, in dit tiental jaren, zijne oplettendheid op de O. I. zaken gevestigd heeft?

Dat bekende is niet de bloote opcijfering van de lasten, reeds op de Indische bezittingen gelegd. Want die lasten zijn betrekkelijk tot den voorbeeldeloozen voorspoed, die de oplegging daarvan mogelijk heeft gemaakt. De volledige kennis van dien bloei ontbreekt ons, en ook hun, die, ondanks het gemis daarvan, het zich tot eenen pligt stellen, hun « *gevoelen* » er over uit te spreken.

Het *bekende*, hier ter zake dienende, is, dat *het behoud van den Staat* de allereerste der regeringspligten is, en dat dit, in de jongste jaren, zware kosten kan vereischt hebben, waarvan men het bedrag niet juist behoeft te kunnen becijferen, om te begrijpen, dat het zeer groot kan geweest zijn, en dat *juist uit dien hoofde* eene wijze staatkunde hoogstgevaarlijk heeft kunnen doen achten, het ware bedrag den vijand te laten kenbaar worden, om hem niet in zijn heilloos begrip van den vermeenden *nooddwang* te versterken, en hem, *bij de verkeerde stelling, waarin zich de Regering reeds tegenover de voor België ingenomen kabinetten door het ontijdig dagbladen geschrijf geplaatst zag*, zijne eischen nog hooger te doen spannen.

Het *bekende*, (en immers op zoo velerlei wijze ter spraak gekomene,) is voorts, dat die kosten grootendeels hebben kunnen goedgemaakt worden uit betalingen, door de Handel-Maatschappij, op de aan haar ten verkoop af te zenden Indische producten verstrekt.

Het *bekende*, (als in het *gewone* handelgebruik zijnde, bij *betrekking op verzekerde consignatiën*,) is, dat die betalingen zijn geweest, *voorbetalingen*. (« *voorschotten* » in zekeren zin, zoo als ook de Minister zelf ze noemt.) berekend, natuurlijkerwijze, niet naar de eigenlijke *baat* of *winst* op die producten, na aftrek van de *kosten* der productie, en van al wat daartoe behoort — maar naar den waarschijnlijk te verkrijgen *verkoopprijs*, — en dat dienvolgens, *ondersteld* zijnde, dat de oogst, niet voor *jaren*, zoo als men voorbarig en eigendunkelijk heeft gelieven te zeggen, maar zij het slechts voor *een enkel jaar*, bij voorbaat daartoe « *verpand* » zij, de daarop gedane voorschotten ook eene zeer aanmerkelijke som, grooter dan de eigenlijke winst, kunnen hebben bedragen.

En hieruit dan tot het *nog onbekende* besluitende, zouden wij ligt mogelijk kunnen achten, dat die som, (de af te werpen werkelijke *bate* naar de eigene berekening der bedillende dagbladen geschied zijnde,) *twee derde* of *meer*, van de gansche voorgestelde leening bedroeg.

Het *bekende* is al verder, naar getuigenis van deskundigen, dat de Indische productie, zonder dat deswege gemis van vertier te duchten zij, nog voor aanmerkelijke vermeerdering vatbaar blijft, veel grooter dan de rente van die gansche leening.

Het *bekende*, of althans meermalen ter spraak gekomen, is ook, dat de Handelmaatschappij, niet wegens die voorbetalingen alleen, maar als het loon van haar gansche agentschap, tot dus verre zeer aanzienlijke voordeelen heeft genoten; voordeelen, die aanvankelijk, over geringere hoeveelheden berekend, slechts naar billijkheid gesteld waren, doch, bij de zoo zeer groote allengsche vermeerdering van die hoeveelheden, misschien niet te onregt, door velen als overdreven worden beschouwd.

Het is uit deze overwegingen, dat wij het *gunstige* besluit opmaken, dat de nieuwe geldleening ten laste der Oost-Indische bezittingen de strekking heeft, om, *in de eerste plaats*, den Staat van in ongunstiger tijd aangegane, nu eenigzins bezwarend geworden verbindtenissen te bevrijden; *ten tweede*, de Regering in de gelegenheid te stellen, om, in zoo verre dit te pas komt, nieuwe contracten aan te gaan op voordeeliger voet; en *ten derde*, voor zoo veel voor de Nederlandsche Handelmaatschappij daaruit eene dadelijke winstderving mogt voortspruiten, dezer aanzienlijke Maatschappij daarvoor vergoeding te bezorgen door de gereede teruggave van het op de boven omschreven wijze door haar voorbetaalde kapitaal; waardoor de gelegenheid voor haar geopend wordt, om hare handelingen te kunnen uitbreiden tot de velerlei commerciële en industriële ondernemingen, voor welke het bedoelde kapitaal bij den tegenwoordigen loop van zaken onbeschikbaar was.

Eerlang, zeer spoedig zelfs, zal moeten blijken, of wij in deze beschouwingen gedwaald hebben, maar indien alsdan de uitkomst het bewijs oplevert, dat onze wijze van zien meer overeenkomstig geweest is met den waren stand der zaak, dan mogen wij vragen, of niet eene zware verantwoordelijkheid op zich geladen hebben, dezulken, die zich beijverd hebben, om, hetzij dan uit verwaande onkunde of opzet, door hunne overdreven en ongegronde beschouwingen onder het volk eenen schrik te verspreiden, en het openbaar crediet naar den hartader te steken.

J.

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM 9 Nov. Wij vernemen van goederhand, dat het Departement van Binnenlandsche Zaken eerstdaags in opzettelijke overweging zal nemen de vraag, in hoeverre [redacted] volge, in overeenstemming met de departementen van [redacted] en van Financiën, een rapport aan Z. M. zal indienen. Men mag dus met grond vertrouwen, dat binnen kort omtrent dit belangrijk, en reeds sinds langen tijd aanhangige onderwerp eene finale beslissing zal worden genomen.

— Men schrijft ons, dat nog in den loop van de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal een ontwerp van wet zal worden aangeboden, strekkende tot verbetering van de thans nog hier te lande bestaande bepalingen, ten aanzien van de krankzinnigen-huizen.

— Naar men meldt, is aan jhr. O. J. Alberda van Ekenstein, op zijn daartoe strekkend verzoek, eervol ontslag verleend als controleur der directe belastingen te Zuidhorn, provincie Groningen, terwijl in zijne plaats is benoemd jhr. G. D. J. van Andringa de Kempenaer, tot dus verre ontvanger te Holwerd, provincie Vriesland.

— Men verneemt, dat tot ontvanger te Druten is benoemd de heer L. P. Lesage ten Broeck.

— De kapitein A. Schmid, van het voormalig regement Zwitsers n°. 32, laatstelijk gediend hebbende als kapitein bij de mobiele Zuid-Hollandsche schutterij, is door Z. M. in het genot hersteld van het pensioen, bevorens door hem genoten.

— De bepalingen van Zr. Ms. besluit van den 4 Sept, j.l., betrekkelijk de algemeene tienjarige volkstelling, zijn door Hoogstdenzelven mede van toepassing verklaard op de weder in bezit genomen landstreken in Limburg, benevens op de stad Maastricht en haren strategischen kring.

— Zoo als wij vroeger gemeld hebben, zal de tegenwoordige eigenaar van de vermaarde Gobelins, die vroeger aan Lodewijk XVI toebehoorden en ten gevolge van de Fransche revolutie in bijzondere handen zijn gekomen, dezer dagen alhier aankomen en dezelve ten toon stellen. De hoogst voordeelige naam, dien deze opmerkenswaardige stukken elders verworven heb-

MENGELWERK.

DE OORSPRONG DER *ILSE*.

Niemand, die het Noordelijk *Duitschland* met een bezoek vereert, zal het *Hartzgebergte*, waar zoo veel schoons te zien en te genieten is, ter zijde laten liggen; en geen reiziger, die, met den welbeslagen wandelstok in de hand, die kruinen bestijgt, langs den woudrijken oever van den bruisenden bergstroom, welke in tallooze schuimende watervallen over de rotsblokken dartelt, zal verzuimen het *Ilsedal* en den *Ilsenstein* te bewonderen. Want waarlijk schoon en verheven zijn de tooneelen, die hem hier verbeiden. Wanneer hij den in de wolken verloren *Bloksberg* — (zoo befaamd wegens de beruchte feestelijke vereeniging aller tooverkollen der bekende wereld, in den St. Walburgsnacht, met den Helschen geest, als haar algemeen opperhoofd en meester; van welke feesten den bezoeker dan ook nog natuurlijk de sporen worden aangewezen) — heeft verlaten, kome hij hier zich verlustigen en zijne ziel stemmen tot edele gewaarwordingen.

Het *Ilsedal* wordt algemeen voor eene der schoonste plekken van den *Hartz* erkend. Het is rondom door hooge boschrijke bergen omgeven, en wordt doorsneden van de snelvlietende *Ilse*, waaraan het zijnen naam ontleent. Deze vloed ontspringt tusschen den *Bloksberg* en den *Renneckenberg*, stroomt, nu eens in bruisende watervallen over ongelijke rotsklompen, dan weêr statig en stil, voort, tot dat hij zich eindelijk verliest in de *Oker* en met deze in de *Weser*. Een weinig boven *Ilsenburg*, ontmoet men den *Ilsenstein*, een' granietklomp, zich bijna loodregt verheffende tot eene hoogte van zeventig ellen. Tegen over dezen ziet men den *Westerberg*. Tusschen deze beiden stroomt de *Ilse* door, en schijnt zich bij de eene of andere geweldige omkeering dezen weg gevormd te hebben. Het is toch, om vele redenen, meer dan waarschijnlijk, dat de *Ilsenstein* en de *Westerberg* oorspronkelijk ééne zelfde rotsmassa hebben uitgemaakt.

Wanneer deze geweldige omkeering heeft plaats gehad, verliest zich in den nacht der tijden; zeker toen deze streken nog minder bevolkt waren, en minder met de omliggende landen in aanraking kwamen. De geschiedenis spreekt er niet van; maar het volksverhaal, gesteund door eenige stuksgewijze en verspreide berigten van even geloofwaardige oude kronijken — schoon waarschijnlijk veel jonger, dan de gebeurtenis — komt gereedelijk de leemte der geschiedenis te hulp.

Het verhaal, waarvan, buiten het verband, wel eenige omstandigheden waar kunnen zijn, maar naderhand door de gedienstige verdichting, om het heerschend geloof aan het bovennatuurlijke voedsel te geven, is opgesierd en zamengeflansd, komt hierop neder: —

In den goeden en gouden ouden tijd, sinds lang met al zijn goed en goud vervlogen, waren deze streken nog zeer onbewoond, en de weinige menschen, die hier hun verblijf hadden opgeslagen, hielden niet veel onderling verkeer met elkander, noch in persoon, noch per briefwisseling. Zulks is hun ook wel te vergeven; want zij hadden toch geene geregelde postdiensten zoo als thans, en versnelde vervoermiddelen waren ook nog niet uitgevonden. Men behoefde toen tot eene reis, b. v., van *Parijs* naar *Lyons*, meerder tijd, dan nu van *Londen* naar *Peking*. Daarenboven waren de slechtgebaande wegen, door wouden en moerassen, uiterst onveilig, zoo wegens bloeddorstige roofdieren, als soms niet minder wreedaardige roovers. Er behoorde dus al eene groote mate van moed toe, om van het eene vlek — waar ze, namelijk, bestonden — ettelijke uren ver, naar het andere te trekken. Maar voor dat gemis van menschenverkeer, onderling, was die tijd ook niet zonder vergoeding. De bewoners der aarde onderhielden toen eene meer vertrouwelijke, en meer drukke gemeenschap met de wereld der geesten, die bij duizendtallen, groote en kleine, de lucht, de holen der bergen, de ingewanden der aarde, de wouden, en zelfs het water bewoonden, en natuurlijk aan alle die ongemakken en gevaren van het reizen niet onderhevig waren. Alle die geesten schijnen alsnu, voor de aannadering der beschaving bevreesd, deze aarde ontvloden te zijn, en wat wij dus aan den eenen kant gewonnen hebben, hebben wij ontegenzeggelijk aan den anderen dubbel verloren.

In dien tijd verhief zich in de nabijheid van den *Ilsenstein*, op eene der rotsen — of liever bijna hangende aan dezelve, zoo in de manier van een arendsnest — eene soort van kasteel, dat wel op stevigheid van bouw, maar geenszins op smaakvolle pracht kon roemen; althans daarin zeer onderscheiden was van andere ridderburgten, waar pracht en weelde, in den smaak der tijden, ten troon zetelden. Dit slot strekte ter woning aan eenen ouden man, die, als schuwde hij het licht, zich geheel in deze afzondering aan de wereld had onttrokken. De weinige bewoners van den omtrek meenden, dat hij bij den een of anderen Heer in ongenade zou gevallen zijn. Zeker wist echter niemand iets daaromtrent, noch van iets, wat er binnen dat kasteel in de wolken omging. Iets echter kon den blik der jonge lieden niet ontgaan. Welligt hadden zij zulks bespied, of zelfs door *instinct* geraden, namelijk, dat die oude ridder eene allerbeminnelijkste dochter bezat, een meisje schoon als *Aurora*, in één woord een wezen, dat men soms meende tot hoogere sferen te behooren. Hare leest was edel en rijzig als de trotsche dennen, die hare woning voor het oog verborgen; het zachte gelaat was overtogen met den blos der onschuld; een paar levendige helderblaauwe oogen schitterden als de Godin *Venus* aan den westelijken hemeltrans; rijke haarlokken omgolfden hare sneeuwwitte schouders, terwijl de fraai besneden mond eene paarlenrij vertoonde, schooner dan ooit *Ceylon* opleverde. Natuurlijk, dat het hart der ruwe knapen, wanneer zij soms op de jagt in deze nabijheid gekomen, haar voor een oogenblik mogten bespieden, op eene geheele andere wijze werd aangedaan, dan op den aanblik der harde rotsen. Natuurlijk almede, dat zij, eens haar gezien hebbende, steeds het liefst het wild opzochten in den onmiddellijken omtrek van het kasteel, dat de schoonste burgfreule binnen zijne muren bevatte.

Des zomers echter deed ILSE, zoo heette het meisje, gewoonlijk, met haren vader, een uitstapje naar de lagere streken: tegen den herfst keerden zij naar hun hoog verblijf terug.

Niet ver van hier, meer nabij aan *Ilsenburg*, stond een ander kasteel, bewoond door de weduwe van eenen rijken ridder, die, volgens het algemeen gevoelen — en dat zoo algemeen voor waarheid werd gehouden, zal het immers ook wel geweest zijn — de eer had, tot eenen hoogen graad, ingewijd te zijn in de geheimen der zoogenaamde *zwarte kunst*; eene kunst, welke, *en revanche* van al de hedendaagsche wijsheid, door de straks genoemde

ben, doet in elk opzigt iets buitengewoons verwachten. Het zijn 6 teekeningen, elk van 100 tot 150 vierkante voeten groot, met 80 figuren in levensgrootte, geheel van wol en zijde gewerkt.

'S GRAVENHAGE 8 Nov. Op den 4 dezer is er, op de plaats van Z. K. H. Prins Frederik, aan den Leidschen weg, ter gelegenheid van het St. Hubertfeest, door verscheidene aanzienlijke personen, waaronder zich ook Prins Frederik bevond, naar de schijf en naar den vogel geschoten. Voor en aleer dit plaats heeft gehad, heeft Z. K. H. met de overige heeren bij den heer de Wit gedejeuneerd en, na afloop der schietpartij, aldaar gedineerd. Omstreeks tien ure des avonds, is Z. K. H. naar de residentie teruggekeerd.

— Heden heeft de Tweede Kamer der Staten-generaal zich bezig gehouden met het verkiezen van drie candidaten, tot vervulling der open gevallen betrekking van lid der Algemeene Rekenkamer; hebbende zich de heer P. van Genabeth, vroeger professor aan het athenaeum te Brugge, thans wonende te Amsterdam, nog bij de Kamer aangemeld, om bij die verkiezing in aanmerking te komen.

Voor de verkiezing van den eersten candidaat hadden drie stemmingen plaats, ten slotte waarvan de heer J. P. van Mansveld, hoofdambtenaar bij de Algemeene Rekenkamer, met eene meerderheid van 33 van de 46 stemmen, tot eersten candidaat gekozen en als zoodanig op de lijst geplaatst werd. Bij deze laatste stemming verkreeg de heer Romswinkel, referendaris bij het departement van Binnenlandsche Zaken, 11 stemmen, terwijl twee oningevulde briefjes in de stembus gevonden werden.

Voor de verkiezing van den tweeden candidaat hadden mede drie stemmingen plaats. Bij de laatste daarvan erlangde de heer mr. H. van Stralen, commies bij het Departement van Binnenlandsche Zaken, 29, en de heer mr. E. van der Dussen, lid der Ridderschap en Staten van Holland, 16 stemmen, terwijl een blanco briefje in de stembus werd gevonden. Derhalve werd de heer van Stralen tot tweeden candidaat gekozen.

Eindelijk hadden er voor de verkiezing van den derden candidaat twee stemmingen plaats, waarvan de uitslag was, dat de heer mr. W. G. Hovy, agent van het domein in Overijssel, bij de laatst gehouden stemming tot derden candidaat gekozen werd, en wel met eene meerderheid van 27 van de 46 stemmen. Na hem bekwam de meeste, namelijk 9 stemmen, de heer D. J. H. Boellaard, commies bij Ministerie van Financiën, terwijl de overige stemmen verdeeld waren.

Na den afloop dezer onderscheiden verkiezingen benoemde de voorzitter eene commissie van acht leden, om de vastgestelde lijst van drie candidaten, op de gebruikelijke wijze, aan Z. M. den Koning aan te bieden, bestaande uit de heeren van Tuyll van Heeze, van Nagell, van Dam van Isselt, Röell van Hazerswoude, Binkes, Bruce, Kniphorst en Frets.

— Men verneemt, dat de Tweede Kamer Dingsdag aanstaanden weder eene openbare zitting zal houden.

— De commissie uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal, belast met de aanbieding aan Z. M. van het op heden geformeerd drietal candidaten voor het lidmaatschap van de Algemeene Rekenkamer, zal zich morgen naar het paleis begeven, om zich van de haar opgedragen taak te kwijten.

— De afdeelingen van de Tweede Kamer zullen morgen het onderzoek aanvangen van het voorgedragen ontwerp van wet, betrekkelijk den te verleenen vrijdom van lasten, ter zake van landontginningen.

Naar men verneemt, is het onderzoek der financiële voordragten in de onderscheidene sectiën bereids afgeloopen.

MAASTRICHT 6 Nov. Het *Journal du Limbourg* zegt, van goeder hand te vernemen, dat de commissiën, belast met het onderzoek der questie ten aanzien van de vaart op het Kanaal, het in der minne zijn eens geworden, en dat het vrije vervoer van koopwaren zal kunnen plaats hebben van 's Hertogenbosch naar Maastricht en vice versa, op de beide territoiren. Eene eenvoudige formaliteit zal het transito-regt vervangen.

BELGIE.

BRUSSEL 8 Nov. Gisteren middag heeft de verantwoordelijke uitgever van den *Messager de Gand* voor den regter ter instructie een eerste verhoor doorgestaan, ten gevolge waarvan hij in hechtenis is genomen, beschuldigd van medepligtigheid aan de misdaad, voorzien bij art. 86, 87, 88 en 102 van het strafwetboek. Genoemd dagblad zegt, dat ook zijn drukker is gearresteerd, en dat bij den heer Metdepenningen eene huiszoeking is gedaan, die vier uren heeft geduurd.

Ook alhier heeft het bestuur gestrenge maatregelen genomen. Eergisteren avond is het hôtel van mevrouw de wed. van Gobbelschroy, moeder van den voormaligen minister van Binnenlandsche Zaken van dien naam, door de policie onderzocht, zonder echter eenige uitkomst te hebben opgeleverd.

ANTWERPEN 8 Nov. De *Précurseur* zegt, dat de over Londen door de stoomboot *Leverpool* alhier aangebragte brieven uit New-York van den 18 Oct. het berigt inhouden, dat de provinciale banken der Vereenigde Staten op gezegde dagteekening hare betalingen *in muntspecie* gestaakt hebben. Met uitzondering van twee, escompteerde geene bank dan tegen papier. Deze treurige tijdingen hebben op onze beurs veel indruk te weeg gebragt. De *Leverpool*, die New-York den 17 had moeten verlaten, is eerst den 19 van daar weggezeild, om de bevestiging dezer gebeurtenis af te wachten.

FRANKRIJK.

Part. Corresp. PARIJS 7 Nov. Men heeft eindelijk heden morgen eenen koerier ontvangen van den heer de Pontois, die te Konstantinopel is aangekomen. Dezen middag is er een raad van ministers gehouden, ten gevolge van de mededeeling der door dien koerier medegebragte dépêches, omtrent welke echter tot dusverre niets is uitgelekt.

Aan de Spaansche ambassade alhier heeft men dépêches ontvangen van den maarschalk Espartero, die de geruchten tegenspreken, welke er in omloop zijn geweest, omtrent eene nederlaag door den hertog de la Victoria geleden bij het doen eener verkenning. Deze dépêches houden integendeel in, dat het hoofdkwartier zich den 25 der vorige maand te Alcoriza bevond, en dat den 27 de hertog zich heeft begeven naar Calanda, alwaar het hoofdkwartier is gevestigd van den graaf de Belascoin, met wien hij eene bijeenkomst heeft gehad, ten einde zijne ondernemingen tegen Cabrera te beginnen. Den 28 is Espartero naar Alcoriza teruggekeerd, en eene heden ontvangen télégraphische dépêche berigt, dat hij den 30 is vertrokken naar Mas de las Matas, op den grooten weg van Forcadell naar Valencia.

De stellingen, die thans door de twaalf divisiën van het constitutionele leger zijn ingenomen, hebben Cabrera genoodzaakt zich met een groot gedeelte zijner strijdkrachten in het gebergte te werpen; terwijl het overige gedeelte verspreid is in acht versterkte plaatsen, die hij in zijne magt heeft, en van welke slechts vier eenig gewigt aanbieden.

Cabrera zoekt van zijnen kant den geest der Arragonezen op te houden, maar deze beginnen reeds te zeggen, dat zij moede zijn, en geneigd om, onder behoud hunner graden, in schikking te treden. Espartero wil echter zich tot niets verbinden, en dit is de oorzaak, dat men de eerste door de Christino's behaalde voordeelen moet afwachten, alvorens den afval te zien voortduren, die de benden van den graaf de Morella zal ontbinden.

PARIJS 7 Nov. Volgens de gewone Madridsche correspondentie van den 31 der vorige maand, heeft er eindelijk eene volslagen breuk plaats gehad, tusschen de gematigden aldaar, aan welker hoofd staan de heeren Perez de Castro, Arrazo, en een groot aantal aanzienlijke personen, en tusschen de partij der beweging, of liever de heeren Calatrava, Olozaga en Sancho. Het aannemen van het ontslag des generaals Alaix heeft daartoe de aanleiding gegeven, zoodat men eindelijk tot eenen beslissenden maatregel tegen de oppositie is overgegaan, door de Kamers tot den 20 dezer te prorogeren. De kapitein-generaal van Madrid, de generaal Don Francisco Narvaez, is voorloopig met het Ministerie van oorlog belast geworden.

— Volgens het te Toulouse uitkomende dagblad *l'Emancipation*, bevatten de dagbladen van Barcelona van 31 Oct. het volgende officiële berigt:

« In den nacht van den 26 Oct. is de graaf d'Espana van het bevelhebberschap der Carlistische troepen ontzet geworden. De junta had hem uitgenoodigd haar te komen voorzitten, en het is in haar midden, dat hij ontwapend en gearresteerd is geworden, om naar Frankrijk vervoerd te worden, even als ook de leden Orten, Ferrer en Sappons. Het bevelhebberschap is aan Sagarra gegeven. De secretaris Adell is ook in verzekerde bewaring genomen. Labandero is belast met het onderzoek naar de papieren van den graaf d'Espana. Het schijnt, dat men zich verbonden heeft het stipste geheim te bewaren omtrent deze omwenteling naar de Turksche wijze. Niets was er nog te Berga uitgelekt op Maandag den 28sten. »

Een brief uit Bourg Madame van den 2 November, aan gezegd dagblad gerigt, bevestigt dit berigt; de bijzonderheden verschillen, maar de verdwijning van den graaf d'Espana schijnt zeker. Die brief is van den navolgenden inhoud:

« Den 28 October j.l. werd de graaf d'Espana, eenen wapenschouw over zijne troepen te Berga houdende, begroet met de kreten van: *Dood aan den tyran! Dood aan Carlos!* Zich in eenen zoo hagchelijken toestand ziende, is de graaf verdwenen, en men weet niet, waar hij zich thans ophoudt. De generaal Sagarra heeft het bevel over de troepen genomen, en toont zich geneigd met het gouvernement van Christina in transactie te komen. Er hebben onder de Carlisten groote vreugdebetooningen plaats gehad. Zij hebben de galgen omvergehaald en de te Campredon en op andere plaatsen gemaakte gevangenen bevrijd. Deze tijding is stellig. Eene télégraphische dépêche daaromtrent is aan den onder-prefect van Prades gezonden. »

— De dagbladen uit Bordeaux deelen de volgende télégraphische dépêche mede van Narbonne, van den 3 dezer, des morgens ten 7 ure:

De luitenant-generaal commandant der 21ste militaire divisie aan den luitenant-generaal commandant der 11de divisie.

« Den 28 der vorige maand was de gemeenschap van Valencia met den generaal O'Donnell moeijelijk; de generaal Aspiroz was in de omstreken van Xercia; de generaal Hoyos bezette Lina; de Carlistische bevelhebber Arevallo bevond zich steeds te Chelva. »

— Uit de operatiën van de spaarbanken te Parijs, sedert 1 Jan. 1839 tot 1 Nov. ll., blijkt, dat gedurende dit tijdperk 24,628,981 frs. gestort, en 21,791,500 frs. terugbetaald zijn.

DUITSCHLAND.

WEENEN 1 Nov. De *Allgemeine Zeitung* bevat het berigt uit Lemberg, dat aldaar dezer dagen een aantal personen zijn gearresteerd, wegens staatkundige misdrijven.

MUNCHEN 2 Nov. Gisteren avond werd, in het *Odéon* alhier, onder de leiding van den verdienstelijken orchestmeester Lachner, en onder medewerking van meer dan 200 dilettanti en meesters, het oratorium *de vier Jaargetijden*, van Haydn, uitgevoerd. Sedert den jare 1803 was dit meesterstuk, het laatste werk van den onsterfelijken Haydn, alhier niet uitgevoerd.

SPANDAW 3 Nov. De derde feestdag van het derde eeuwfeest der Hervorming is heden plegtig gevierd, en aan denzelven werd nog meer luister bijgezet, doordien Z. M. de Koning, vergezeld van H. D. H. de Vorstin van Liegnitz, geheel onverwachts, de voormiddag-godsdienstoefening in de Nicolaaskerk bijwoonde. Na het eindigen derzelve, heeft Z. M. de Koning deelgenomen aan een dejeuner, hetwelk de regering Hoogstdenzelven had aangeboden, en waarbij ook een aantal andere aanzienlijke personen genoodigd waren. Denzelfden avond heeft Z. M. aan de Nicolaaskerk een crucifix ten geschenke gegeven, van dezelfde soort, als dat in de Domkerk te Berlijn.

STADSNIEUWS.

De gisteren avond in het *Odéon* alhier gegeven *Soirée Musicale* der heeren Mayer en Baldenecker heeft in vele opzigten de gunstigste verwachtingen doen ontstaan, ten aanzien van de vreemde kunstenaars, die daarbij blijken van hun talent moesten aan den dag leggen. De heer Baldenecker is een gevoelige en bekwame piano-speler, die ongetwijfeld, bij aanhoudende studie, het ver in de kunst zal kunnen brengen. Bijzonder echter muntte daarbij uit de heer Mayer. Zijner fiksche en krachtige wijze van moduleren op den hoorn viel de levendigste bijval te beurt, terwijl in het algemeen zijn spel zeer verdienstelijk kan genoemd worden. Ook mej. J. de Baer mogt door haren zang het genoegen van dezen avond vermeerderen, terwijl de heer F. Stoll, even als altijd, op de guitar zich meesterlijk van zijne taak heeft gekweten. Een vrij talrijk publiek gaf herhaald[e]... daaromtrent zijne tevredenheid te kennen.

De eerste der vier kwartet-partijen, welke in den loop van dezen [...] door de heeren van Bree, Fisscher, Bunte en Merlen, in de zaal [...] *Odéon*, zullen gegeven worden, zal op Zondag den 24 dezer plaats [...]

Wij vernemen met bijzondere belangstelling, dat de uitstekende [...] mad. Dulcken, die op hare beide concerten, in den Franschen Sch[ouwburg] alhier, zulke welverdiende en levendige toejuichingen heeft verwor[ven ...] gevolge van veelvuldige vereerende aanzoeken, waarschijnlijk nog [...] dezer maand, en, zoo wij ons niet bedriegen, op Woensdag den 20 [...] eene derde *Soirée Musicale* zal geven.

Bij den heer Burgemeester dezer stad, is op den 7 dezer ontvang[en ...] somma van ƒ 10 in goud, voor de behoeftigen bij den brand in d[e ...] straat.

Aangekomen en gelogeerd in den *Doelen*, Doelenstraat: lord Col[...] de kolonel in Eng. dienst Cornwall.

ONDERTROUWD. 6 Nov. J. H. Kiesouw en H. G. Meijnen. — [...] terszoon Knuttel en E. C. Fabius.

GETROUWD. 7 Nov. K. L. Harger en M. van Voorthuijsen. — [...] en A. M. van Oort.

BEVALLEN. 6 Nov. C. M. Cammann, geb. Heijdeman, Z. — E. J. M[...] geb. de Petersen, D. — H. Klijnveldt, geb. van Eeden, D. — A. [...] fels, geb. Wolff, D. — 7 Nov. S. M. A. Boswel, geb. d'Oolivat[...] H. D. Uhlenbroek, geb. Hartman, Z.

OVERLEDEN. 5 Nov. M. M. B. Donnea, wed. A. Rousseau, 6[...] P. Minne, 37 j. — T. T. Nieuwenhuijs, 28 j. — 6 Nov. A. [...] dens, 64 j.

Beurspryzen der Effecten.

OMSCHRIJVING DER EFFECTEN.		AMSTERDAM, 9 Nov. 4½ ure — volg. de Soct. tot nut des Obligatiehandels. van	tot	gebleven.	volgens Effecten-So[ciëteit] laagste	hoogste
NEDERL. . . . Werkelijke Schuld . . .	à 2½	50¾	51½	51⅛	51	⅛
Dito	» 5	98¾	99	98⅞	98⅞	»
Uitgestelde dito . . .	»	⅞	15/16	113/128	⅞	113/128
Kansbiljetten	ƒ	23½	24	23⅝	23⅝	¾
Amortisatie-Syndic. .	» 4½	92¼	¾	½	92½	⅝
Dito	» 3½	76¼	¾	½	76½	»
Handel-Maatschappij	» 4½	161¾	163½	162¼	162	163
Nieuwe dito	» 4½	»	»	»	»	»
Nieuwe dito 1837 .	» 4½	»	»	»	99¼	»
Entrepôt-Dok	» 4½	»	»	»	»	»
Oost-Ind. Leening . .	» 4	»	»	»	»	»
Dito	» 5	94¾	95¼	94⅞	94⅞	95⅝
Aandeelen Kansb. . .	» 4	»	»	»	»	»
Spoorweg Haarlem .	»	»	»	»	»	»
Aand. Rijn-Spoorw. .	» 4½	»	»	»	96¼	»
FRANKR. . . Inschrijving G. B. . .	» 3	»	»	»	»	»
ENGELAND . . Dito	» 3	»	»	»	»	»
SPANJE . . . Leening *Ardoin's* . . .	» 5	26¼	¾	½	26 7/16	9/16
Dito onbep. Stukk.	» 5	24¼	½	⅜	24¼	½
Passive	»	6¾	7¼	7 1/16	7	»
Deferred	»	»	»	»	»	»
Fransche Uitgestelde	»	»	»	»	»	»
Engelsche dito . . .	»	»	»	»	»	»
PORTUGAL. Oblig. te Londen . . .	» 3	19¾	20¼	20	»	»
NAPELS . . . Certific. bij *L. & B.*	» 5	»	»	»	»	»
Dito *Falc. & Co.* . .	» 5	»	»	»	»	»
Dito te Londen . . .	» 5	»	»	»	»	»
Aandeelen *Tavoliere*	» 3½	»	»	»	»	»
Dito te Parijs	» 2½	»	»	»	»	»
RUSLAND . . *H. & C.* 1798, 1816.	» 5	103⅞	104¾	104	104	⅛
Dito 1828, 1829.	» 5	103½	104¼	104	104	⅛
Dito 1831, 1833.	» 5	»	»	»	»	»
Oblig. te Londen . . .	» 5	»	»	»	»	»
Dito te Hamburg . . .	» 5	»	»	»	»	»
Inschr. in Assign. . .	» 6	67½	¾	½	67½	»
Certific. van dito . . .	» 6	»	»	»	»	»
POLEN . . . . Aandeelen à fl. 300.	» ƒ	»	»	»	»	»
Dito à fl. 500.	» »	»	»	»	»	»
PRUISSEN . . Dito fl. 50.	» »	»	»	»	»	»
g. Londen 1830. .	» 4	»	»	»	»	»
OOSTENR. . . Aandeelen à fl. 100.	» ƒ	»	»	»	»	»
Dito à fl. 250.	» »	»	»	»	»	»
Metalliek	» 5	103¼	¾	½	103½	»
Dito	» 3	»	»	»	»	»
Dito	» 2½	»	»	»	»	»
Dito te Londen . . .	» 5	»	»	»	»	»
Weenerb. *Goll & Co.*	» 5	»	»	»	»	»
Dito	» 4	»	»	»	»	»
N. Ween. Aand. fl. 500	» ƒ	»	»	»	»	»
DENEMARK. Oblig. te Londen . . .	» 3	»	»	»	»	»
BRAZILIE . Dito dito	» 5	74½	¾	½	74½	»
LOUISIANA. *Hope & Comp.*	» 5	»	»	»	»	»
DARMSTADT Aand. bij loting	» ƒ	»	»	»	»	»

BEURSBERIGT.

Niettegenstaande de vaste koersen van Londen, was alhier de markt [...] Hollandsche Fondsen over het geheel flaauwer gestemd, en bleven de [...] prijzen alle lager dan gisteren. In Integralen waren eenige verkoop[ers ...] contant; op tijd was er daarentegen nog al vraag; de minder gunstige [stem]ming onzer beurs scheen ook wel eenigzins aan de meerdere schaarschte [van] geld toe te schrijven te zijn; — op prolongatie was hetzelve à 6½ pCt.

---

geesten bij hun vertrek van dit benedenrond schijnt medegevoerd te zijn. Zij wist daardoor, met behulp der tooverroede, de edele metalen uit het hart der bergen te vinden. Begrijpelijk dus, dat de ridder rijk was, en zijne weduwe een vrij aanzienlijk kapitaaltje in de fondsen kon beleggen, waarvan zij met hare dochter, TRUDE — nu TRUITJE — genaamd, rustig en fatsoenlijk, als eene deftige burgervrouw, kon leven.

TRUDE was het eenigst kindje, moeders lieveling, en werd dus dra stijf, dwars, trotsch en eigenzinnig, in één woord *une enfant gâtée*. Het uitwendige was gelijk aan het inwendige. Althans de knapen — en die kunnen immers het best in de materie vonnis vellen — die ILSE regt hupsch, lief, aardig en mooi vonden, noemden TRUDE feei leelijk. Het was ook ongelukkig voor haar, dat toen in die oorden, zoo als wat verder zeewaarts bij de Batavieren, goudgele lokken niet *du goût* waren. Ook haar platte neus, wijde mond en tallooze sproeten konden de goedkeuring der kenners van schoonheid niet wegdragen. De smaak heeft zeker sinds die dagen niet minder gevariëerd dan zoo vele andere dingen, maar denkelijk zouden de huidige vrijers wel waarschijnlijk er even zoo over denken, en dus de spreuk van den wijzen Oosterschen Koning helpen bevestigen.

Eerst kwamen de beide familiën nog al eene enkele keer bij elkander en stonden op een' vriendschappelijken voet, zoodat zelfs de booze wereld veel wist te vertellen van liefdebetrekkingen tusschen de weduwe en den anders zoo lichtschuwen ridder — want ook in die dagen had men reeds eene *Chronique scandaleuse*: de wereld heeft zich nimmer verloochend. Doch die vriendschap was weldra ten einde: aan de zijde van TRUDE en hare moeder was zij zelfs in vreeselijken haat en nijd verkeerd. TRUDE had namelijk, gelijk meerdere harer zusteren in gelijke omstandigheden, zoo men zegt, in vergoeding van schoonheid, van de wijze moeder Natuur eene ruime mate van ijdelheid ontvangen, zoodat zij zich troostte met de stokstijve meening, dat zij wel danig mooi was. Zij kon zich dus geenszins verklaren, dat de ongevormde smaak der jongelieden hare vriendin ILSE mooijer kon vinden en de wespen om deze vliegen, terwijl geen haar met een' enkelen blik vereerde, was dan ook zeer natuurlijk en gewoon alweder, afgunst en haat; en moeder, niet min natuurlijk en gewoon, deelde dra in de gevoelens van haar troetelkindje.

In het tijdvak der afwezigheid van den ouden ridder met ILSE, kwam eens een jonge levendige knaap der weduwe gastvrijheid verzoeken. Het open, vrolijk gelaat des vreemdelings, die zorg noch kommer kende — schatten bezat hij toch niet; hij kon SIMONIDES nazeggen: al het mijne draag ik bij mij — nam moeder en dochter in, en zijn verzoek werd blijde toegestaan; vooral van den kant van TRUDE, die sinds lang naar een' vrijer had uitgezien en er nu een' in het verschiet hoopte te hebben. Bovendien werd zij bekoord door zijn mannelijk schoon, zijne vrijmoedige spraakzaamheid en wellevende manieren: het was een *fashionable* van het eerste water, namelijk in den trant dier tijden. De jongeling had op dit kasteel een regt goed leven: eene rijke tafel en aan wijn geen gebrek. Geen wonder dus, dat hij bleef, van dag tot dag, van maand tot maand, en eindelijk, om met fatsoen te kunnen blijven, werd hij de minnaar van TRUDE, gewende zich, bij het overige goede, ook nog al aan hare leelijkheid, en bragt den zomer als Vrolijk FRANSJE door.

Moeder en dochter begonnen nu aan het knoopen van den huwelijksband te denken — hij niet zoo sterk, voor alsnog — toen ILSE op haren burgt terugkeerde. ROLF — de dolende ridder — had haar spoedig in het oog, en hij had een' genoeg fijnen blik, om te zien, dat freule ILSE afstak bij freule TRUDE als de dag bij den nacht, en inwendig als eene heldere bron bij eenen derriepoel. Het bijzijn van TRUDE was hem nu ondragelijk: want, schoon wel wat loszinnig, zat zijn hart toch op de regte plaats; en hoewel hij om de goede tafel zijn hof aan TRUDE had gemaakt, zou hij haar nimmer tot gade hebben genomen.

Weldra vond hij den toegang tot het rotskasteel, en even spoedig dien tot ILSE's hart. Beiden ROLF en ILSE waren onuitsprekelijk zalig, in zuivere liefde en het schoonst vooruitzigt eener echtelijke vereeniging, die voor beiden heilrijke dagen zou doen rijzen, en ook den ouderdom des grijzen vaders tot lust zou zijn!.... Ach! zij konden niet gissen, dat die droom zoo kort zou zijn, en zoo rampzalig zou eindigen....

De toorn en woede der teleurgestelde weduwe, evenzeer als de spijt en grimm van TRUDE, waren onbegrensd. TRUDE schreide nacht en dag om den meineedigen jongeling; de moeder bezon zich op maatregelen en middelen om op eene vreeselijke wijs zich en hare lieveling te wreken. De sinds den dood van den ridder gesloten grafspelonk onder den burgt werd nu weêr geopend, en alle toover-middelen en werktuigen bij elkander gezocht en nieuw gepoetst. Te middernacht, in het uur der spoken, wanneer ge[heel] de natuur sluimerde, daalde zij in het somber gewelf neder, en sloot [...] op hare door de roest verteerde zware hengsels knarsende deur achter [zich]. Te midden van doodsbeenderen en half vergane schedels, gloeide het kole[n]vuur, waarop zij de der hel gewijde kruiden deed branden, welke als[...] de gewelven vervulden met eenen voor de rondwarende geesten aangena[men] damp, en alles hulden in een tooverlicht. Daar, voorzien van alle an[dere] middelen — welke wij hier, als te afschuwelijk, niet willen beschrijven — noodig om met de raadselachtige geestenwereld zich in aanraking te st[el]len, bragt zij meestentijds meer dan den halven nacht door, in confere[ntie] met booze geesten, steeds bereid de menschen te kwellen en te pijnig[en], en ook nu gereed om haar hunne helsche hulp tot haar wraakplan te [ver]leenen.

Het voorjaar naderde. Reikhalzend zag men uit naar de aannadering [der] levenwekkende lentezon, die de sneeuw ontdooijen, bloemen aan [de] velden, zangers aan het woud hergeven zou — helaas! men wachtte [...] vergeefs! Digter en digter sneeuwvlokken vielen staag. Dagen achte[reen] waren zon en maan achter de graauwe wolkgevaarten verscholen. Berg [en] dal, alles was met sneeuw gevuld en bedekt; huizen en boomen in menig[te] onder dezelve bedolven: alle gemeenschap tusschen de geburen afgesneden. Een akelige toestand, voorwaar! En nog akeliger vooruitzigt!

Eindelijk doorboorde de dagvorstin den digten sluijer, die haar bedekte, en deed denzelven voor haren gloed verzwinden. De ontzettend opgehoopte sneeuwmassa's smolten en vloeiden in breede stroomen van de toppen der rotsen in de lagere dalen. Nu dacht de razende moeder van TRUDE, dat het oogenblik dáár was, om haar zóó lang weêrhouden wraakplan ten uitvoer te brengen. Met een ziedend hart en vlammend oog verliet zij haar slot in den eersten Meinacht, op het uur des overgangs van het eene etmaal tot het andere.

De natuur was stil en rustig: alleen het geruisch van het afvloeijende water, en het lispelen van een' zachten wind in de toppen der hooge dennen deden zich hooren; — maar de duivelin hoorde niets dan de stem d[...]

. . .gd; — gelijk mede aan de berigten omtrent den staat der Americaansche . . .ken. In Aandeelen Handel-Maatschappij was minder kooplust, zoodat en- . . . verkoopen daarvan den koers van 163 tot 162 deden teruggaan.

Spaansche Fondsen waren, bij eenige affaire, goed prijshoudend. Zuid-Americaansche iets meer aangeboden.

Wij meenen te moeten opmerken, dat, naar men ons zegt, de alhier . . .vangen handelbrieven uit Londen, van den 6 dezer, geene melding . . .ken van de staking der betalingen van de bijbank van New-York aldaar.

Columbia 2de Leening, à £ 100. 20, 19⅞. Peru 12½. Coupons Ar-. . .s 20½, ⅜.

Koers van het Geld. Beleening 5½, ¾. Prolongatie 6½, ¾. Wissel-disconto 5 pCt.

PRIJZEN TEN 5 URE: Integralen 51$\frac{1}{16}$ à ⅛. Kausb. *f* 23⅝. Handel-Maatsch. 162 à ¼. Ardoins à £ 85. 26½.

De op gisteren avond gehouden Veiling van 492 Vaten *Surinaamsch* SUIKER verkocht van *f* 25¾ tot *f* 29¾.

Bij aanzienlijke partij heden: 117, 118 ℔ verbroeide Pruissische *Rogge* Entrepôt *f* 144, 146 verkocht.

ROTTERDAM, 7 November.

Wisselk. Hamb. 2/m 35¼, k. 35⅝. Parijs 2/m 56$\frac{5}{16}$, k. 56$\frac{11}{16}$. Bordeaux 2/m 56½, k. 56⅝. Frankfort 6/w 36$\frac{1}{16}$.

8 November.

Londen 2/m 11.85, k. 11.97½. Hamburg 2/m 35½, k. 35⅝.

FONDSEN EN WISSELKOERSEN OP VREEMDE BEURZEN.

LONDEN, 6 November.

Consols op tijd.	3 pCt.	90⅝.	Spanj. Ard. m.c.	5 pCt.	27⅞ à ⅜.
Brazilie.......	5 »	72¾ à 73¼.	Passive.......	»	6¾ à 7.
Columbia 2e L..	6 »	30 à ¼.	Deferred......	»	12 à ¼.
Peru........	6 »	17½ à 18½.	Portugal.....	5 »	31⅝ à ⅞.
Mexico.......	6 »	29½ à 30.	dito	3 »	21⅝ à ⅞.
Denemarken...	3 »	73¼ à ¾.	Holland......	2½ »	51⅞ à 52⅛.
Rusland......	5 »	111¼ à ¾.	dito	5 »	98½ à 99.
			dito O. I.	5 »	95¾ à 96¼.

Spaansche, Portugesche en Hollandsche Fondsen waren heden iets vaster. Zuid-Americaansche onveranderd; over het geheel was er echter weinig affaire.

PARIJS, 7 November.

Inschr. op ult.	5 pCt.	111.	Spanj. Ardoins.	5 pCt.	28¼, ⅝, ¾.
dito contant.	5 »	110.85.	Passive	»	7¼.
dito op ult...	3 »	81.95.	Haïti.........	fr.	525.
dito contant.	3 »	81.85.	Portugal	3 pCt.	22.
Bank-Actiën...	fr.	2940.	België.......	5 »	102.
Bank bij Lafitte.	fr.	1070.	dito	3 »	71.40.

De beurs was heden flaauw gestemd; 3 pCt. daalden van 82 tot 81.90, en 5 pCt. van 111.10 tot 110.95. Men sprak in het onbepaalde van ongunstige berigten uit Africa, en zeide, dat onze troepen, onder het bevel van den hertog van Orleans, door de Arabieren aangevallen zouden zijn, en dat dezelve eene nederlaag zouden geleden hebben. Spaansche Fondsen waren, bij eenige affaire, iets vaster. Ardoins stegen tot 28⅝, doch blijven weder 28¾.

Na de beurs: 3 pCt. 81.92½.

Wisselk. Amst. 1/m 57$\frac{1}{16}$; 3/m 57⅝.

ANTWERPEN, 8 November.

België.......	5 »	101.	Ardoins.......	5 pCt.	26¾, ⅝.
dito	4 »	92½.	Uitgestelde....	»	8
dito	3 »	71⅛.	Napels, Falcon.	5 »	95½.
Metaliek.....	5 »	107¾.	Brazilië......	5 »	74¼.
Partialloten....	*f*	466.	Denemarken...	3 »	74.
Loten fl. 500..	»	830.	Pol. Lot. fl 300..	»	122½.
Nassau Loten..	»	21⅛.	dito 500..	»	135¼.
Darmst. Loten..	»	23⅝.			

De handel in Ardoins was heden zeer levendig; vóór de beurs was het hooger van Parijs bekend; met de télégraphische dépêche, welke de aankomst van den graaf d'Espana op het Fransche grondgebied meldt, hetgeen op derzelver prijs eenen gunstigen invloed had; geopend op 26½, steeg dezelve successief tot 26$\frac{13}{16}$; na het aankomen van de Engelsche stoomboot, welke het berigt mede bragt, dat de bijbank te Londen van de bank te New-York hare betalingen had geschorst, ging de prijs weder terug tot 26½, en bleef ten 3 ure 26½ g. cont. en p. op den 11. Coupons 20½.

BRUSSEL, 8 November.

De prijs der Ardoins was heden, bij levendigen handel, zoowel ten gevolge van den iets hoogeren koers van Parijs, als door de gunstige berigten, williger; geopend op 26½, steeg dezelve tot 26¾, en blijft 26⅝ à $\frac{11}{16}$

BERLIJN, 5 November.

Bij weinig handel, waren de koersen van eenige Fondsen iets williger.

Wisselk. Amst. 2/m 141½, k. 140¼.

FRANKFORT A/M, 6 November.

Metaliek......	5 pCt.	106$\frac{11}{16}$.	Pol. Lot. fl. 500	»	75¾.
dito	4 »	99¾.	dito 300	»	68¾.
dito	3 »	79⅝.	Holland	2½pCt.	50⅞.
Loten fl. 500..	»	138	Syndicaat.....	4½ »	91⅞.
dito 250.	»	106.	dito	3½ »	75¾.
Bank-Actiën...	»	1902.	Spanj. Ard....	5 »	11¼ à ⅜.
			Portugal......	3 »	16⅝.
			Taunusbahn....	*f*	260¼.

De stemming der beurs was heden iets minder gunstig; de lagere notering van Londen der Ardoins, door buitengewone gelegenheid alhier ontvangen, gaf aanleiding tot vele verkoopen in dit Fonds, hetwelk, bij levendigen handel, ⅜ pCt. daalde. Hollandsche 2½ pCt. daalden ¼, en de Syndicaten ⅜ pCt. Weener Bank-Actiën blijven steeds gezocht; heden besteedde men op nieuw *f* 9 hooger.

WEENEN, 2 November

Metaliek.....	5 »	108$\frac{3}{16}$.	Bank-Actiën...		1600.
			Loten fl. 500..	*f*	138½.

SCHEEPVAART EN HANDEL.

Schepen in Lading.

AMSTERDAM.

Naar BATAVIA, het nieuw gebouwd en gekop. tweed. fregatschip *Susanna*, Kapt. C. A. Adboll, van Amsterdam. Adres bij Coopman en de Witt en Lenaertz, van Olivier en Comp., Hoyman en Schuurman, en de Vries en Comp.

Naar ROSTOK, het Pruissisch galjasschip *Pauline*, Kapt. E. Dade. Adres bij Floris der Kinderen.

Naar STRAALSUND, GREIFSWALD, WOLGAST en BARTH (te STRAALSUND te lossen), het Pruissisch galjasschip *Edouard*, Kapt. H. C. Matz. Adres bij Hakenson Jansen en Comp.

Scheepstijdingen.

Gepraaid 29 Oct. bij Scilly: het schip Cornelis Wernard Eduard, Kapt. Kramer, van Rotterdam naar Batavia.

— 7 Julij in Straat Sunda bij Anjer: het schip Anna Paulowna, Kapt. Jäger, van Amsterdam naar Batavia.

De schepen Johanna Mulder, Kapt. T. D. Faber, van Amsterdam naar Dantzig; Jenny fer Pearce, Kapt. H. Kröger; Louise, Kapt. H. Spiesen; Alberdina, Kapt. J. J. Joosten; Catharina Margaretha, Kapt. J Schuldt, alle 4 van Amsterdam naar Hamburg; de Goede Verwachting, Kapt. W. A. de Boer; en die 2 Gebrüder, Kapt. U. T. Ulrichs, beide van Amsterdam naar Bremen, zijn den 27; en het schip die Frau Elisabeth. Kapt. H. von Ehren, mede van Amsterdam naar Bremen, den 28 Oct. te Ameland uit Zee teruggekomen.

Aangaande het schip Maria Henriette, Kapt. F. H. Meeska, van Amsterdam naar Petersburg, te Kiel binnengekomen, wordt van Rendsburg van den 4 Nov. gemeld, dat hetzelve door zwaar zeilen schade aan de tuigagie bekomen had, welke de Kapt. ten spoedigste zoude doen herstellen, doch waarmede, ingeval de groote mast geligt zoude moeten worden, welligt eene maand koude verloopen.

Het schip Bedlington, Kapt. J. Heron, van Blyth naar Amsterdam, is, na reeds tot 6 mijlen van de Hollandsche kust te zijn geweest, den 31 Oct. te Blyth uit Zee teruggekomen.

BINNENGEKOMEN.

HARLINGEN 4 Nov. H. J. Kotelaar, Hanse, Dantzig. R. J. Kuijper, Annegina, Laurvig. B. B. Plukker, Jonge Hendrik, Osterrisoer. R. Helmers, Stad en Lande, Drammen. E. L. Evensen, Enigheden, dito. C. P. Falkenberg, Delphin, dito. — 6 Nov. J. Manning, Flora, Londen. C. Carter, Orwell, dito. D. Charrosin, Northam, dito. A. Galloway, Union, dito; de laatste is den volgenden dag teruggekeerd. H. H. Kok, Jan Frederik, Osterrisoer. J. A. Doyen, Fortuna, Amsterdam.

TEXEL 8 Nov. Z. Z. O. — J. A. de Haas, Jacoba Maurina, Batavia. T. van Vliet, de Vr. Elisabeth, Malaga. T. Mulder, Margaretha, Oleron. A. Turnbull, Endeavour, Newcastle. J. H. Jonker, Oudewerf, dito. J. Donkin, Cyren, dito. E. P. Dik, de Vriendschap, Hull. W. J. de Vries, de Vriendschap, dito. J. F. Brouwer, Maria, Dantzig. Nog eenige schepen binnen, echter zijn dezelve door de stilte en de mist niet opgegeven.

VLIE 7 Nov. O. — H. C. Ellertsen, Amsterdam Pacquet, Bergen. W. J. Visser, de Vriendschap, Osterrisoer.

TERSCHELLING 6 Nov. W. N. W. — Niets.

HELVOET 8 Nov. Z. Z. W. — J. van der Meyden, Neêrl. Kroonprinses, Riga. — Gisteren nog: W. de Zeeuw Bagges, de Vr. Margaretha, Lissabon. K. K. de Boer, Hoop en Verwachting, Leverpool. D. J. Mik, Zeelust, dito. W. A. Bakker, Neptunus, dito. A. W. Bakker, Anna Hermanna, dito. J. Faranger, Freasuer, dito. J. Poll, Vesta, dito. O. Houwing, Anna Catharina, dito. J. H. Zelling, Harmonie, Glasgow. J. H. Potjer, de Juffer Fresina, Cardiff. M. Reayr, Crusader, Stockton. J. Boxer, Hope, Londen. W. Hall, Northumbria, Sunderland. T. Holony, Clara, Hull. W. Ridsdell, Amelia, dito.

BRIELLE 8 Nov. Z. — C. Sneur, l'Estafette (S), Duinkerken. E. Chapman, Ellen, Leverpool.

MAASSLUIS 8 Nov. Z. W. — Niets.

BROUWERSHAVEN 8 Nov. Scot, Prinses Marianne, Batavia n. Rott.

SURINAME 7 Sept. Kapt.-Luit. Huis, Zr. Ms. transportschip WILLEM FREDERIK HENDRIK, Helvoet. — 8 Sept. Kapt.-Luit. Stort, Zr. Ms. transportschip MERWEDE, dito.

NANTES 3 Nov. Gauthier, kleine Herman, Stettin.

ROUEN 6 Nov. Bekkering, Jantina, Stettin.

HAVRE 6 Nov. Jaslin, Achille, Rio-Janeiro. Johnston, Albany, New-York. Wilson, Republican, dito.

ANTWERPEN 7 Nov. Davids, Sirius, Malaga. Smit, Jeune Clemence, Lissabon. Clark, Alert, Londen. — 8 Nov. Whitecombe, Soho (S), dito (Op de Rivier): Pedersen, Mester, Villanova. Halchan, Atalanta, Leverpool. Schauer, Ober President Sack, dito. Broadhead, James Andreas, dito. Morris, Lively, Londen. Archer, William, dito.

GENT 5 Nov. De Jong, Jonge Bender, Rotterdam.

KIRKALDY 5 Nox. Hendry, Hope, Dysart n. Antw., wegens tegenwind.

UITGEZEILD.

TEXEL 8 Nov. J. Budd, Manhattan, New-York. Lijngaas, Nordstierne, Noorwegen. — Gisteren nog: G. Zwanenburg, Adolph Frederik, Suriname.

VLIE 7 Nov. S. Hoekstra, Neptunus, Havana. W. Cousins, Friends, Londen. A. Galloway, Union, dito. E. R. Zoutman, Geertruida Hendrika, Hull. J. Hjorth, Flygande Fanan, Stokholm. J. F. Friese, Johanna, Memel. C. S. Vierow, Aurora, dito. A. Rosema, Buitenwerf, Koningsbergen. J. O. Galle, Jonge Carolina, Rostok. D. H. Nieman, Iris, dito. C. Møller, Alwina, Greifswald. C. C. Peters, Wilhelmina, Straalsund. A. Soderman, Carl Friedrich, Nakskov. H. J. Steinorth, Carl, Carlshaven. C. Hertz, Enigheden, Gothenburg. N. Wallen, Trende Familien, Udewalla. J. Jensen, Prinses Carolina Amelia, Swenburg. A. Kruse, Ingeborg, Kopenhagen. C. Steinorth, Henriette, Oostzee. H. Thur, Speculation, Osterrisoer. N. J. Pettersen, Aurora, Krageroe. J. K. Maudema, Vr. Jantina, Hamburg. J. Schwenn, Hercules, Wismar.

HELVOET 8 Nov. B. P. Martens, Kortenaar, Batavia, D. H. de Boer, de Stad Schiedam, dito.

VLISSINGEN 4 Nov. J. J. Mulder, Jungfrau Martha, Hamburg. C. C. Lindeboom, Louise Reichs Freifrau; von Landsberg, Fehlen Varel, beide van Gent. Schutow, Caroline Maria, Stettin. — 6 Nov. Devoort, Henriette, Leverpool. — 7 Nov. Lebair, Nancy, Guernsey. Ahrens, Zwillingen, Oostzee. Jurgensen, Frithioff, de 5 laatste van Antwerpen.

SURINAME 15 Sept. (zonde vertrekken): Hoeksma, Koophandel, n. Amsterdam. — 16 Sept. Höfker, Nickerie Packet, n. Nickerie en Amsterdam. Laatst van Sept. Van der Mey, Suriname, Amsterdam.

GIBRALTAR 17 Oct. Kapt. Ariens, Zr. Ms. fregat DE RIJN, Vlissingen n. de Middellandsche Zee; aan boord hebbende Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden.

SMIRNA 12 Oct. Meeuw, Jonge Maria, Rotterdam.

ANTWERPEN 8 Nov. Dinse, Johanna, Amst. Mulder, Minerva, Rott.

VAART OP DEN RIJN.

AMSTERDAM, 9 November 1839.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Coblenz,	het schip	op hoop van Seegen, schipper	Wm. Hell.
» Wezel,	» »	Ypselantie, »	B. Brinkamp.
» Urdingen en Neusz,	» »	het Vergenoegen, »	J. J. van der Maden.
» Dusseldorp,	» »	de Hoop, »	G. Beijer.
« Mainz,	» »	Jacobina, »	Anton Iritz.

Vertrokken: Th. Weerpas, Germania, met 2 ligters, naar Dusseldord.

KEULEN, 6 Nov. *In Lading:* naar Rotterdam W. Claasen; naar Amsterdam F Balck.

CAUB, 4 Nov. *Voorbijgevaren:* F. Ittschert, van Amsterdam n. Mannheim, met 5,038 ctr.

Rijnhoogte te Keulen, 6 Nov., 5 voet. Caub, 5 Nov., 3 voet, 9 duim.

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

BATAVIA, J. A. de Haas, *Jacoba Maurina.* 5,979 b. Koffij, 122 k. 1208 z. Suiker, 102 f. Foely, 170 f. Notenmuscaat, 13 k. Notenzeep, 14 k. Cochenille, 404 sch. Tin, 51 pic. Katia-hout, 600 bos. Bindrotting, Ned. Handel-Maatschappij.

ROTTERDAM.

BOSTON, W. H. Kelley, *Hollander.* 57 v. Tabak, 153 t. Verfhout, 100 vtjes Harst, 44 tiersjes Honig, 1,280 st. Pijpduigen, Gebr. Nottebohm.

LONDEN, John Blake, *Maas.* 617 b. Koffij, 215 bl. Tin, F. W. Eckstein; 10 b. Peper, Coomans, Born en Philippi; 98 b. Katoen, C. L. Ringrose en Co.; 70 b. do., Thormann en Co.; 23 b. Verfwaren, Grobé en Sander; 20 b. do., 1,402 Horens, G. G. Jung en Co.; 6 b. Vellen, 120 bos. IJzer, Boutmy en Co.; 315 b. 12 k. 8 v. do, Order.

W. Mason, *Commerce.* 72 b. Katoen, 19 k. 2 ser. Indigo, W. Bunge en Co.; 69 b. Katoen, G. Derkenne Jr.; 60 b. do.. 56 pl. 20 st. 3 v. IJzer, C. L. Ringrose en Co.; 110 v. Harst, 2 v. Potasch, M. Retemeyer en Co; 708 Huiden, 30 ps. Hout, Ackerlin en Blankart; 329 b. 18 v. Koopm., Order.

J. Hart, *Commercial Packet.* 520 z. Suiker, Grohe en Sander; 60 z. Peper, Giltay en Pasche; 40 z. do., 4 v. Arsenic, 60 z. Salpeter, M. Retemeyer en Co; 60 z. do., C. L. Ringrose en Co; 91 b. Katoen, G. Derkenne Jr.; 3 b. Geitenvellen, 10 b. Huiden, 238 Buffelhuiden, Kreglinger en Co.; 200 m. Harst, Vink en Co; 60 m. Terra-Japonica, 539 ps. St. Martinhout, Blom en Schwertz; 2,024 do. Brazilhout, Gebr. Nottebohm; 962 do. do., 13 k. Lacdije, Seeuwen en Mair; 20 v. Koopm., G. G. Jung en Co.

W. Storey, *Aldbro.* 520 z. Rijst, 50 v. Tabak, Kreglinger en Co.; 250 vtjes Harst, Vink en Co.; 10 t. Verfhout, Coomans, Born en Philippi; 30 b. Koopm., Ch. Cornelder Ez; 10 z. 10 m. Koopm., J. Canta.

D. Dunlop, *Batavier.* 100 z. Koffij, 4 c. Indigo, W. A. Fuchs en Co; 69 b. Koffij, F. W. Eckstein; 50 b. do, 110 b. Peper, 5 k. Indigo, Levino en Mayer; 40 b. Peper, Dorselen en Co.; 15 ser. Indigo, 5 k. do., de Kuyper en Struth; 22 k. do., C. L. Ringrose en Co; 7 k. do., Reindorp Haine; 4 k. do., C Balguerie en Zn.; 6 k. do., 13 b. Hennep, Köhler en van Beeftingh; 4 k. Indigo, 2 k. IJzerwerk, 36 b. Koopm., W. Bunge en Co.; 113 IJzeren Platen, 33 kjes Blik, Ned. Stoomboot-Maatschappij; 83 k. do., Grohe en Sander; 23 b. Katoen, 12 k. Indigo, 100 bl. Koper, 3 k. diverse Koopm., Order.

HANDELBERIGTEN.

KOLONIALE EN ANDERE GOEDEREN.

ANTWERPEN, 8 November.

KOFFIJ. Heden zijn afgedaan 400 balen Brazil van 29¾ à 31½, 200 dito Java van 35⅝ à 35¾, en 100 balen ord. St. Domingo tot 31 cs.

SUIKER. 280 kisten blond Havana zijn tot *f* 17½ vreemde vlag verkocht.

TABAK. In veiling zijn 9 vaten beschadigde Virginy tot 27 à 46 centimes per ½ kilo verkocht.

GRANEN, ZADEN, OLIE, ENZ.

MARSEILLE, 3 November.

Granen zijn goed prijshoudend, doch de handel is niet levendig, hoewel de berigten uit Konstantinopel en de Zwarte Zee van dien aard zijn, dat men hoogere prijzen verwacht; 2,000 hect. zachte Odessa zijn, op levering in November aanstaande, tot fr 26 à fr. 26.50 per 160 litres gedaan; 2,400 hect., leverbaar in Januarij, Februarij en Maart, tot fr. 28.

MIDDELBURG, 7 November.

Er was heden meer aanvoer van *Tarwe*, waardoor de prijzen minder vast waren dan vorige week; voor de allerpuikste nieuwe Zeeuwsche kon men bezwaarlijk vorigen weekprijs bedingen; de middelsoorten waren 10 à 20 cs. lager, en dan nog moeijelijk te verkoopen; Walchersche vindt steeds eene kleine vraag, waardoor in de prijzen, wat de beste qualiteit betreft, geene verandering is te noteren; oude of jarige met weinig omgang. *Rogge* bleef in één doen. Winter *Garst* als voren; zomer 10 cs hooger. In de prijzen van *Haver* en *Boekweit* is geene verandering. Walchersche witte en bruine *Boonen* waren in de puikste soorten niet onder de hoogste notering te koop. *Paardenboonen* werden hooger gehouden, zonder daarvoor koopers te vinden. *Duivenboonen* zonder aanvoer. Walchersche groene *Erwten* blijven bijzonder begeerd; dezelve worden weinig geveild, waarvoor de hoogste prijs nog is ingewilligd; Zeeuwsche waren weinig ter markt, en zijn, naar gelang van qualiteit, tot de notering verkocht. *Koolzaad* was bijzonder gevraagd; voor hetzelve is £ 46½ à £ 47½ besteed. *Mostard-* noch *Kanariezaad* was ter markt. *Olie* prijshoudend, en *Koeken* zonder voorraad.

Men noteert: *Tarwe.* Zeeuwsche. Puike jarige en tweejarige *f* 315 à *f* 345; gemeenere dito *f* 285 à 300; puike nieuwe (1839) *f* 300 à 322½; gemeenere dito *f* 270 à 300. Walchersche. Puike jarige en tweejarige *f* 345 à *f* 367½; puike nieuwe (1839) *f* 322½ à 337½; gemeenere dito *f* 305 à 315. *Rogge.* Jarige Zeeuwsche *f* 210 à 217½; nieuwe dito *f* 195 à 210; Bergsche en Bredasche *f* 187½ à 195. *Garst.* Nieuwe winter *f* 159 à 165; dito zomer *f* 156 à 159. *Haver* Zeeuwsche brouw *f* 105 à 120; dito voer *f* 90 à 105. *Boekweit* Zeeuwsche en Vlaamsche *f* 186 à 195; Bergsche en Bredas. *f* 195 à 201. *Boonen.* Walchersche witte *f* 315 à 330; dito bruine *f* 330 à 360; dito *Paardenboonen* *f* 165 à 172½. *Erwten.* Walchersche graauwe *f* 330 à 360; dito groene *f* 270 à 285; dito witte *f* 204 à 255; Zeeuwsche graauwe *f* 240 à 300; dito groene *f* 225 à 255; dito witte *f* 210 à *f* 225. *Koolzaad.* Nieuw Zeeuwsch en Vlaamsch *f* 270 à 277½; nieuw Walchersch *f* 270 à 282; dito St. Jooslandsch *f* 277½ à 285. *Raapolie* *f* 35, *Lijnolie* *f* 33 per Ned. vat.

Kunsten en Wetenschappen.

Lessen van Petrus Paulus Rubens.

(*Vervolg*).

De schilders, de dichters, die in de natuur niets anders zien dan de enkele natuur, zijn onmagtig om te inventeren, en zullen nooit meer dan koude en onvruchtbare navolgers worden.

Het geheim om het schoon effect in de schilderkunst te verwezenlijken, bestaat in de keus der natuurlijkste vormen, in het behagelijke, in de verscheidenheid der omtrekken, en in de perspectivische lichttinten. Voorts moet de kunstenaar, door de welberekende tegenstrijdigheid van licht en bruin, de voorwerpen op eene geestige wijze weten te doen uitkomen, en aan dezelve al het bekoorlijke der waarheid meê te deelen, door hen in verschillend licht, van verschillende zijden en onder verschillende vormen, te doen beschouwen. Nog wordt veel tot het effect bijgedragen door de harmonie der kleuren, en door eene zekere gelukkige achteloosheid, of, wil men liever, dartelheid, die het onderscheidend kenmerk van de natuur en der bevalligheid is.

In de schilderkunst, [illegible] de wijze van de dingen te zien, zoo als de bevalligheid in de wijze van ze daar te stellen. Dit werd dikwijls gezegd door Sandrart, een' schilder, met wien ik bevriend was, die eenen ruimen voorraad van kundigheden, en bij rijkdom van denkbeelden, uitstekende beginselen bezat.

. . .wraak in hare zwarte ziel. Met godslasterlijke woorden en grijnzende gebaren, bezwoer zij hare bondgenooten, de geesten der lucht. Haar onstuimig bonzend hart ademde niets dan dood en verderf. Eensklaps overtogen dreigende zwarte onweêrswolken het helder azuur des schitterenden hemels, waaraan slechts oogenblikken te voren, door niet den geringsten nevel in hunnen glans verdoofd, het ontelbaar starrenheir, als zoovele edelgesteenten, flonkerden. De *Zephir*, die liefelijk ruischte door het loover des wouds, ging over in eenen woedenden orkaan, die de stevigste eeuwenheugende boomen met éénen ruk ontwortelde.

Bliksemflitsen, als vurige slangen, doorkliefden de lucht, en ratelende donderslagen, door de echo's weêrkaatst, deden de harde rotsen op hunne grondvesten daveren. Eene wolkbreuk deed een' Oceaan van water nedervallen, om zich te vereenigen met dat der gesmolten sneeuwmassa's. Weldra was het dal in ééne zee verkeerd. De door dien strijd der elementen uit den slaap gewekte bewoners der omstreken vloden jammerende naar buiten; redding zoekende, stortten zij zich den dood in de armen; velen vonden hun graf in den donderenden bergstroom, die hunne lijken, door de scherpe rotspunten deerlijk van één gereten, verre weg naar vreemde oorden henen sleurde. Het rijzende morgenlicht begroette een tooneel van jammer en ellende, hetwelk geene verbeelding zich schetsen kan.

Ook de schoone ILSE en haar bruidegom en haar vader vlugtten naar buiten. Naauwelijks hadden zij het kasteel ontruimd, of de rotsen, waarop het gevestigd was, als door het woedende water ondermijnd, en door onderaardsche krachten bewogen en opgespleten, stortten als een zandhoop ineen; en waren in minder dan een oogenblik, met het geheele slot, door den stroom verzwolgen, die zich nu door de van een' gescheurde rotsen eenen weg baande, en alles, wat hem tegen stond, in zijne vaart vernietigde en medesleepte.

De oude ridder en ROLF werden spoedig der golven ter prooi. De schoone ILSE werd door eenige vlugtelingen voor het laatst gezien op de steile rotspunt, sinds dien tijd naar haren naam genoemd. Daar zag men eene mannelijke gestalte, meer van een meer dan aardsch voorkomen, haar bewusteloos in zijnen krachtigen arm opvangen, en met haar in eenen nevel verdwijnen. Later zag men haar op het tooneel dezer wereld niet als een gewoon mensch weder. Somwijlen verscheen zij echter aan den vloed, die nu tusschen deze rotsen heen stroomt, door de plaats, waar eenmaal hare woning stond, en welke insgelijks naar haar genoemd is. Zelfs nog heden ten dage, zegt men, verschijnt zij soms bij den helderen vliet, in den vroegen morgenstond, na een' warmen nacht. Zij tooit zich dan in een glansrijk wit gewaad en baadt zich in den stroom. Mag het dan een' braven, hupschen jongeling gelukken de schoone te verrassen, hij behoeft geenszins het lot van ACTAEON te vreezen. De schoone ILSE is zachter van hart dan de DIANA der Ouden: zij geleidt dan den jongeling naar haar schitterend verblijf, in eene of andere rotskloof, beschenkt hem rijkelijk met allerhande kostbaarheden, en zendt hem weder tot de zijnen.

De wraakzucht wordt dikwerf gestraft door het eigen kwaad, dat zij aanrigt. Zoo verging het ook de stichtster dezer rampen. Met helsche vreugde in de beschouwing van dit jammertooneel verzonken, werd zij eensklaps gewekt door den noodkreet harer dochter. De beklagenswaardige TRUDE, nog altijd aan den ontrouwen ROLF gehecht, had dezen zien verzwelgen in den vloed, en met een' akeligen gil stortte ook zij zich van eene rotspunt in den bruisenden stroom.

Verpletterd stond de snoode moeder dáár, door eene onzigtbare hand aan de plek gekluisterd. Wezenloos werd zij gevonden en weggedragen. Eerst toen de natuur weder in rust was gekomen, ontwaakte zij uit hare bezwijming.

Toen dwaalde zij rond om het lijk harer dochter te zoeken.

Eindelijk vond zij twee lijken, door den stroom op het drooge geworpen, die elkander naauw omstrengeld hielden.

Het waren dat van TRUDE en dat van ROLF.

In den dood waren zij hereenigd.

Ook van het slot van TRUDE'S moeder staat geen steen meer op den ander. Alleen de heerlijke *Ilse* en de majestueuse *Ilsenstein*, benevens de voortdurende verschijning der schoone, waarvan men hem verhaalt, herinneren den wandelaar aan het tooneel, waarvan deze plek getuige zal zijn geweest.

L.

Plato heeft gezegd, dat de schoonheid aanwezig is, als de vorm de stof beheerscht. Als dit waar is, moet de Pythische of Belvederische Apollo in het bezit zijn van den eenstemmigen lof aller volken. Geene uitdrukking is welsprekend genoeg, om de schoonheid te beschrijven van dit tot een god gebeiteld marmer, want zij overtreft alles, wat er van gezegd zou kunnen worden.

De oorsprong van dit gedenkstuk verliest zich, even als die der roemruchtigste volken, in den nacht des tijds. Niemand heeft zijn' naam aan dit verheven voortbrengsel gehecht; ook het is geenszins de vrucht van de zwakke genie der stervelingen; het schijnt, even als de werelden, door de hand des Eeuwigen geschapen.

De meesterstukken der beeldhouwkunst, die ons uit de Oudheid overgebleven zijn, duiden aan, dat zij er ook in de schilderkunst bezeten heeft. De vorderingen dezer twee kunsten, die in het meerdere deel harer beginselen overeenkomen, zijn onscheidbaar; de bloei der eene moet dien der andere waarborgen.

Het is ontegenzeggelijk, dat in Italië, onder den hemel der schilderkunst, zich de bron der schoonheden bevindt, die de schilder beoefenen moet. Het is daarom, dat ik mijn' waarden leerling Anthonie van Dijk derwaarts gezonden heb, opdat hij zijnen smaak en zijne schilderwijze naar de werken der Romeinsche school zoude vormen. Ik heb hem geraden zich niet enkel te bepalen tot oppervlakkige waarnemingen; maar in te dringen in den geest der schilders, beeldhouwers en bouwmeesters, en er hunne innigste gedachten te bespieden; de diepte der ziel dier groote mannen te peilen, en er hunne scherpzinnigste uitdrukkingen op te sporen.... Ofschoon de voortbrengselen der Oudheid de beste voorbeelden van het denkbeeldig schoon zijn, heb ik nogtans gemeend, hem, alvorens den voet in den stijgbeugel te zetten, te moeten waarschuwen tegen het uitsluitend navolgen van het antieke; want in de aanhoudende beschouwing is men slechts ééne schrede van de slaafsche navolging verwijderd. Deze navolging, die voor den eenen somtijds nuttig kan zijn, is voor anderen gevaarlijk, en kan op de verwoesting hunner kunst uitloopen. Ik heb zelf, in het jeugdig vuur mijner eerste pogingen, ondervonden, dat zij het penseel koud en stijf doet worden, en aan de beelden het dor en ijzig voorkomen geeft van marmer of steen. Men vervalt gestadig in dezelfde omtrekken, in dezelfde houdingen, en zelfs in de strekking der compositie.

In één woord zij ontneemt aan de genie al hare poëzij, haar oorspronkelijk zegel, en zij verhindert zelfs de bedrevendsten iets te behouden van het eigenaardige huns lands in den smaak der teekening; want vorderingen wanende te maken, gaan zij achteruit, en beginnen eene nieuwe kindschheid der kunst.

Alleen de natuur geeft die bevalligheid, dat levendige, dat malsche, welke altijd gesloten brieven blijven zullen voor de slaafsche navolgers van de teekening der academie-beelden en van alle de onbezielde voortbrengselen der kunst, die zij alleen dan moeten bestuderen, wanneer zij geestdrift en bewondering in ons verwekken. Ik weet die halsstarrige kopiïsten niet beter te vergelijken, dan bij zulke godsdienstige menschen, die God niet bidden kunnen dan uit een boek.

Het is eener levendige verbeeldingskracht eigen, een' vruchtbaarmakenden invloed uit te oefenen; want zij is de kunst, zij is het genie des kunstenaars, die ons openbaart, wat er goddelijks is in den mensch, en den ijver prikkelt der jeugdige kampvechters, tot verwerving in de kunst van de gulden vrucht der Hesperiden. Na den draak der wangunst geveld te hebben, keeren zij als nieuwe Argonauten in zegepraal terug met het gouden vlies, — het sieraad der schoone kunsten, die het algemeen welzijn bevorderen en den mensch bijna Gode gelijk maken; die Rome en Athene in den tijd van derzelver schitterendste grootheid opluisterden, die tot sieraad verstrekken van de triumfale optogten der vorsten, en van de Keizerlijke paleizen; die in de oudheid zelfs als goden aangebeden werden; en die, van alom geraadpleegd, orakelen zijn geworden, die de regels van den smaak bepaald en invloed gehad hebben op het lot van de grootste rijken der wereld.

Ik vind er altijd een bijzonder genoegen in, met mond en pen den naam van van Dijk te vermelden. Men had hem moeten zien, eer hij zich naar Italië begaf, om te oordeelen, hoe hoog hij reeds in bekwaamheid stond, boven de beste leden mijner academie. Zijn penseel zengde het doek als een bliksemstraal; men zou gezegd hebben, dat God hem de vurige genie van Michel Angelo ten erfdeel gegeven had, om in onze katholijke gewesten de gezonde en zuivere overleveringen der godsdienstige schilderkunst te vereeuwigen.

Zijn penseel is mij in spoed vorderende gevallen meermalen tot nuttige hulp geweest; en gaarne leg ik de bekentenis af, dat ik zonder hem niet al het werk, dat van mij zoo dringend verlangd werd, zou hebben kunnen volvoeren.

Zijne zedige en rondborstige geaardheid verhoogde nog den glans van zijn vroeg gerijpt talent; en een ieder, de onverschilligste zelfs, was opgetogen, evenzeer over zijn' geest, als over de zuiverheid zijner zeden.

Beschouwd als mensch, als kunstenaar, als Christen, is van Dijk, door zijne grondige kundigheden, zijne kunstliefde, zijne godsdienstige genie en zijne godvrucht een der uitnemendste sieraden van België.

Men verlieze niet uit het oog dit voornaam beginsel, dat de regelmatige stand der figuren de grondslag is van het geheele gebouw der schilderkunst; want hij is de band en vereeniging van de andere deelen, bestaande in de inventie, de proportie, de kleur en de uitdrukking. Het is toch niet genoeg, een onderwerp gezocht, de schoonheid en de naauwkeurige proportie van elke figuur bestudeerd te hebben, een uitmuntend kolorist te zijn, en licht en schaduw op alle voorwerpen met derzelver natuurlijke tinten en kleuren te weten aan te brengen, en voorts het goddelijk talent te bezitten, om de bewegingen des geestes en der hartstogten (dat als de ziel der schilderkunst is) uit te drukken; bij het bezit van alle deze edele deelen der kunst, moet men ook in staat zijn, de regelmatige schikking en orde der figuren in een schilderstuk in acht te nemen.

Orde is de bron en het wezenlijkst beginsel der wetenschappen, even als het, in eenen anderen zin, de ziel der burgermaatschappijen uitmaakt. Maar met opzigt tot de kunsten, heeft zij dat bijzondere, dat wonderbaarlijke, hetwelk de bron der schoonheid is, en zelfs behaaglijkheid aan het middelmatige toedeelt en het belangrijk maakt.

Ik heb menigmaal opgemerkt, dat zekere schilders, verlokt door het voorbeeld, zelden mistasten in het navolgen der gebreken van de zoodanige hunner kunstbroederen, wier voortreffelijkheid zij zich niet eigen kunnen maken.

Maar het is met de schilderkunst anders gesteld dan met de geschiedenis: deze biedt slechts een bepaald getal van belangrijke feiten aan; een dezer gedeelten kan door eene gelukkige genie worden behandeld, die de stof uitput, en alzoo den arbeid zijner opvolgers noodeloos en ijdel maakt; maar de bron der kunst, daarentegen, is onuitputtelijk, omdat de gedaanten der voorwerpen oneindig zijn. De schilders, hoe groot ook in getal, kunnen elkander niet benadeelen; zij kunnen altijd hopen nieuwe gezigtpunten op te sporen. Zij bezitten zelfs hierin een onfeilbaar middel, daarin bestaande, dat zij nooit kopiëren. Men kan verzekerd zijn, altijd iets nieuws voort te brengen, als men slechts met zich zelven te rade gaat.

In elke compositie is het algemeen effect van het geheel het hoofdpunt, dat het moeijelijkst is, en tevens het onmogelijkst te verbeteren, als het eenmaal mislukt is; maar wanneer, integendeel, dit geheel goed begrepen is, sluiten de onderdeelen van zelve zich aan; want de natuur is daarom zoo vruchtbaar in hare oneindige verscheidenheden, omdat haar algemeen plan zoo onbegrensd eenvoudig is.

De overblijfselen der schoone kunsten zijn in eene treffende harmonie met de bouwvallen der natuur. Zij bezitten, even als deze, eene poëzij, die het kenmerk draagt van het behagelijke en majestueuse der vroegere herinneringen. De Ouden, die zoo scherpzinnig in hunne compositiën waren, huwen het akelig denkbeeld van de kortstondigheid des levens altijd aan de uitdrukking eener onbekommerde vreugde. Zoo deed de herinnering aan het prachtige Thebe het akelige zijner woestijn te dieper beseffen.

Wanneer de hand des tijds de verheven gewelven van de abdij van Villers onder graf en ruigte zal bedolven hebben, zal de godsdienst, zich plegtig op hare bouwvallen verheffende, en op den onmetelijken boog van het hemelgewelf wijzende, de tegenstelling beseffbaar maken van de eeuwige duurzaamheid der werken van God, en de onbegrijpelijke nietigheid van die der menschen. *(Het vervolg en slot hierna.)*

TE AMSTERDAM, BIJ C. G. WITHUYS, VERANTWOORDELIJK

Regtzaken.

AMSTERDAM, 9 November.

In de afgeloopen week is door heeren arbiteren het vonnis gedeponeerd, in de zaak van de heeren Cateaux Wattel en C°., contra J. J. A. Santhagens, en andere Amsterdamsche assuradeuren, betreffende het te Mazatlan verbrande schip *Flora*, kapitein Rickmers. Bij dat vonnis, zijn assuradeuren tot betaling der gevorderde schadevergoeding veroordeeld geworden.

De arrondissements regtbank heeft zich heden onbevoegd verklaard, om over de vordering, tegen den griffier der criminele regtbank ingesteld, waarvan wij in ons blad van Vrijdag ll. verslag hebben gegeven, te oordeelen.

Advertentiën.

Schouwburgen, Concerten

EN PUBLIEKE VERMAKELIJKHEDEN.

STADS SCHOUWBURG.

Maandag den 11 November 1839. DE VREK, Blijspel, in vijf Bedr. naar *Zschokke*, nieuwe overzetting van *Molière*, door den Heer *J. Esveldt Holtrop.* Gevolgd door: ALADYN, OF DE WONDERLAMP, Ballet-Pantomime, gecomponeerd en gemonteerd door den Ballet[meester] *A. P. Voitus van Hamme*; Muzijk van *A. Berlijn*..

Ten zes Ure op het Tooneel

THÉATRE FRANCAIS,

Sous la direction de Mr. BAUDET.

(N°. 19 de l'Abonnement.)

Mardi 12 Novembre 1839. (Pour le premier début de Mlle. *Vernier* Chanteuse.) ROBERT LE DIABLE.

On commencera à 6½ heures précises

Incèssamment: La reprise de LA JUIVE et la première réprésentation ANNE DE BOULEN.

En attendant: Les premières réprésentations de MADEMOISELLE DE ISLE, Comédie du Théâtre Français; COSIMO, Opéra Comique, en 2 Actes

---

***Salon des Variétés*, in de Nes**

Maandag den 11 November 1839. DE JAGER, DE HUSAAR EN HET TERMEISJE, Vrolijk Blijspel met Zang. Na hetzelve: DE VROUWEN SO TEN, OF DE SLECHT VERDEDIGDE VESTING, Blijspel met Zang.

De Entrée is 75 Cents per Persoon, welke in vertering zal worden genomen. *Aanvang ten 7½ Ure*

GROOT FRASCATI.

Zondag den 10 November 1839. Groote SOIRÉE MUSICALE, Programma, aan het Locaal verkrijgbaar. *Aanvang ten 7½*

CONCERT.

J. J. E. DE BOER heeft de eer te berigten, dat haar CONCERT Vrijdag den 15 November, in den *Franschen Schouwburg* alhier plaats hebben.

PROGRAMMA.

Eerste Deel.

1. Ouverture van den Heer *Berlijn*
2. Aria uit *Bianca en Fernando*, van *Bellini*, te zingen door *J. J. de Boer.*
3. Air varié, van *Ramain*, voor Cornet à pistons, uit te voeren door Heer *A. T. Lippits.*
4. Duo uit *Semiramis*, van *Rossini*, te zingen door *J. J. E. de* en hare zuster *H. J. de Boer*, kweekeling aan de Koninklijke zijkschool alhier.
5. Air varié, van *Robberechts*, voor de Viool, met begeleiding van P Forte, voor te dragen door den Heer *C. Hilariot* (eersten danser den Stads Schouwburg) en den Heer *Grosseth*.

Tweede Deel.

1. Ouverture van den Heer *Frek.*
2. *Il reviendra demain; Que je l'aimais alors*, Romancen van Heer *Hilariot*, te zingen door *J. J. E. de Boer.*
3. Solo voor Fagot, uit te voeren door den Heer *J. W. T. Stumpf*
4. *Le Proscrit; Ne me dis pas adieu*, Romancen van den Heer *Hilariot*, te zingen door den Heer *Berton.*
5. Concertino van *Weber*, voor de Waldhoorn, uit te voeren door den *N. J. Potdevin.*
6. Duo uit *Semiramis*, van *Rossini*, te zingen door de Gezusters de B

Aanvang ten 7 Ure.

De Prijzen der Plaatsen zijn: Eerste Rang *f* 2.50. — Parterre en Tw Rang *f* 1.75. — Derde Rang *f* 1.00.

NB. De Toegang-Billetten zijn verkrijgbaar op *Donderdag* en *Vrij* den 14 en 15 November, van 10 tot 2 ure, aan het Bu van voornoemden Schouwburg, alwaar men ook plaatsen kunnen bespreken.

GEDRUKT BIJ A. ZWEESAAR